

PROGRAMMADECREET BA 2023

Advies van de Strategische Adviesraad Landbouw en Visserij, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.salv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@salv.be

Adviesvraag	Voorontwerp van programmadecreet BA 2023
Adviesvrager	Matthias Diependaele - Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed
Ontvangst adviesvraag	21 april 2023
Wettelijke basis	Oprichtingsdecreet SALV 6 juli 2007
Goedkeuring raad	4 mei 2023
Kopie aan	Ben Weyts – viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, Jo Brouns – Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw, Hilde Crevits – viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Bart Dochy – voorzitter Commissie Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid (Vlaams Parlement), Patricia De Clercq – secretaris-generaal Departement Landbouw & Visserij, Joris Relaes – administrateur-generaal Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO), Filip Fontaine – algemeen directeur Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM)
Adviesnummer	2023-05
Dossierhouder	Wouter Vanacker wvanacker@serv.be
Contactpersoon	Koen Carels kcarels@serv.be

De heer Matthias DIEPENDAELE

Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed

Koning Albert II-laan 7

B-1210 Sint-Joost-ten-Node

Advies Programmadecreet BA 2023

Mijnheer de minister

Op 21 april 2023 ontving de SALV uw adviesaanvraag aangaande het voorontwerp van programmadecreet BA 2023. U verzocht de adviesraad om een spoedadvies. De SALV keurde onderhavig advies via de schriftelijke spoedprocedure goed op 4 mei 2023.

In zijn advies geeft de adviesraad aan zich niet te kunnen vinden in het beleidsvoornemen om de Regionale Technologische Centra te belasten met het ondersteunen van duaal leren. De SALV grijpt het beleidsvoornemen aan als aanleiding om brede aanbevelingen te formuleren met het oog op de verdere optimalisatie van de werking van RTC's ten behoeve van het landbouw- en visserijonderwijs en de sector, en ter bevordering van duaal leren in het landbouw- en visserijonderwijs. De adviesraad vindt het ten slotte evident dat ook landbouw- en visserijopleidingen binnen het secundair onderwijs van bijkomende werkingmiddelen kunnen genieten.

Hoogachtend

Hendrik Vandamme
voorzitter

Koen Carels
secretaris

Inhoud

Krachtlijnen	5
Situering	6
Advies	8

Krachtlijnen

- De uitbreiding van het takenpakket van de **Regionale Technologische Centra** met het ondersteunen van **duaal leren** is **geen goede zaak**.
- Wend de voorziene middelen aan om **de huidige aanbieders en ondersteuners van duaal leren beter te versterken**.
- Maak werk van een **verdere optimalisatie van de werking van de RTC's** ten behoeve van het landbouw- en visserijonderwijs en de sector.
- Waarborg de **vraaggestuurde invulling van het opleidingsaanbod van de RTC's, ook vanuit de noden en behoeften van de landbouw- en visserijsector en het landbouw- en visserijonderwijs**.
- **Betrek de landbouw- en visserijsector rechtstreeks bij** de opmaak van de strategische en operationele **doelstellingen van de RTC's**.
- **Werk drempels weg en vergroot zo de belangstelling in duaal leren** bij land- en tuinbouwbedrijven en reders.
- Het is evident dat **ook landbouw- en visserijopleidingen** binnen het secundair onderwijs kunnen genieten van **bijkomende werkingsmiddelen, gezien hun materiaalintensief karakter**.

Situering

Programmadecreet

De Vlaamse Regering stelt jaarlijks een programmadecreet op. Daarin staan maatregelen die de regering nodig vindt om de begroting van het volgende jaar te kunnen uitvoeren. Elk van de maatregelen van het programmadecreet slaat op een stukje van de begroting en kunnen gaan over uiteenlopende onderwerpen zoals onderwijs, leefmilieu, cultuur, fiscaliteit, welzijn, landbouw, enzovoort. De maatregelen moeten rechtstreeks verband houden met de begroting. Indien blijkt dat een bepaling van het ontwerp van programmadecreet geen rechtstreeks verband heeft met de begroting, wordt die uit het ontwerp van programmadecreet verwijderd.¹ De Omzendbrief Wetgevingstechniek stipuleert bovendien dat normatieve autonome bepalingen die zonder beperking in de tijd gelden, niet in programmadecreten mogen worden opgenomen.²

Regionale technologische centra's

Regionale technologische centra (RTC's) zorgen voor een betere afstemming van onderwijs en opleiding met de noden van de arbeidsmarkt. De RTC's brengen daarvoor partners uit het onderwijs en uit het bedrijfsleven samen. Er is een RTC in elke Vlaamse provincie. Het decreet van 8 juli 2022 tot wijziging van het decreet van 14 december 2007 houdende de organisatie en werking van de regionale technologische centra, omschrijft het takenpakket van de RTC omschreven als volgt:

Art. 3. Een RTC neemt concrete initiatieven voor de volgende aspecten:

1° tussen onderwijsinstellingen en ondernemingen de vraag naar en het aanbod van infrastructuur, apparatuur en uitrusting voor onderwijs die een pedagogisch-didactische rol kan vervullen, door een of meer infrastructurele inbeddingen te ontwikkelen of te ondersteunen, op elkaar afstemmen; en

2° aanvullend op de nascholing in scholen professionalisering op het vlak van nieuwe technologieën en STEM faciliteren of coördineren; en

3° een platform creëren waarin onderwijsinstellingen en ondernemingen kennis en ervaring kunnen uitwisselen; en/of

4° tussen onderwijsinstellingen en ondernemingen de mogelijkheden tot werkplekleren faciliteren; en/of

¹ Vlaams Parlement, Begrippenlijst: Programmadecreet. Zie <https://www.vlaamsparlement.be/over-het-vlaams-parlement/begrippenlijst/programmadecreet>.

² Vlaamse Regering, Omzendbrief Wetgevingstechniek, 2009, art. 103.

5° noden, behoeften en tendensen met betrekking tot materies op het snijvlak onderwijs-arbeidsmarkt signaleren aan en ontvangen van het Departement Onderwijs en Vorming. Een regionaal technologisch centrum creëert aldus synergieën tussen onderwijsinstellingen en bedrijven, zorgt ervoor dat leerlingen beter doorstromen naar het bedrijfsleven, en ondersteunt het technisch onderwijs, het beroepsonderwijs en de leertijd. Het opleidingsaanbod van de RTC's omvatten onder meer opleidingen die betrekking hebben op land- en tuinbouw en op voeding.

Duaal leren

Bij duaal leren leert een lerende afwisselend in een onderneming én op school. Het is een waardevolle leerweg binnen het secundair onderwijs. Duaal leren is sinds september 2019 ook uitgerold in het volledige secundair onderwijs. Bij duaal leren sluiten de leerling, het bedrijf en de school een overeenkomst. Welke overeenkomst dat is, hangt af van het systeem waarin de jongere de opleiding volgt en het aantal uren dat de jongere op de werkplek doorbrengt.

Een bedrijf dat interesse toont in duaal leren of gecontacteerd wordt door een leerling die een duale opleiding wil volgen bij het bedrijf, heeft een erkenning nodig. Voor de zogenaamde groene sectoren waaronder landbouw en tuinbouw is er een sectoraal partnerschap opgericht dat deze erkenningen en opleidingen opvolgt. In opdracht van het sectoraal partnerschap helpt EDUplus met het erkennen van bedrijven als leerwerkplek en met de ondersteuning van de scholen die duale opleidingen organiseren.

Vooropgestelde beleidsbeslissingen in het voorontwerp van programmadecreet

Art. 23 voorziet voor het begrotingsjaar 2023 een extra werkingsbudget van 10.000.000 euro, toegerekend aan de scholen voor het voltijds gewoon secundair onderwijs, de scholen voor buitengewoon secundair onderwijs, de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs en de centra voor de vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen, voor materiaalintensieve structuuronderdelen.

Art. 27 van het voorontwerp van programmadecreet voorziet in de uitbreiding van het takenpakket van de Regionale Technologische Centra met het ondersteunen van duaal leren.

Art. 28 voorziet in de terbeschikkingstelling van specifieke werkingstoelagen ter ondersteuning van het duaal leren. Het artikel schrijft voor dat de vijf RTC's samen een actieplan moeten opmaken met concrete stappen ter ondersteuning van duaal leren, inclusief een financieel plan per RTC. Het actieplan is complementair aan de activiteiten van het Vlaams Partnerschap Duaal Leren en de sectorale partnerschappen Duaal Leren. Het actieplan wordt voor advies voorgelegd aan het Vlaams Partnerschap Duaal Leren.

Advies

Verruiming van de RTC-taakstelling met duaal leren

Algemene appreciatie inzake de verruiming van de RTC-taakstelling met duaal leren

[1] De uitbreiding van het takenpakket van de Regionale Technologische Centra met het ondersteunen van duaal leren is geen goede zaak. Eerder vond ook de SERV dat de RTC's geen actieve rol in het duaal leren dienen op te nemen.³ De VLOR heeft een gelijklozend standpunt verkondigd.⁴ Er bestaat reeds een uitgebreid Vlaams Partnerschap Duaal Leren, een overlegorgaan waarin partners uit het werkveld en opleidingspartners vertegenwoordigd zijn. Het strekt tot aanbeveling om versnippering te vermijden. Volgens de SALV kunnen de voorziene middelen beter gebruikt worden om de huidige aanbieders van duaal leren beter te ondersteunen (cf. [8]).

Bredere aanbevelingen inzake de huidige werking RTC ten behoeve van landbouwonderwijs en -sector

De SALV acht het raadzaam om werk te maken van een verdere optimalisatie van de werking van de RTC's ten behoeve van de landbouw- en visserijsector en het onderwijs:

[2] Waarborg de vraaggestuurde invulling van het opleidingsaanbod van de RTC's, ook vanuit de noden en behoeften van de landbouw- en visserijsector en het landbouw- en visserijonderwijs. Het sectoraal aanbod verschilt sterk van regio tot regio. Behoeften en noden zullen onder meer voortvloeien uit digitalisering, smart farming en transitie in mobiliteit en energie.

[3] Vul het takenpakket van RTC's op het vlak van opleidingen in op basis van complementariteit met het bestaande aanbod.

[4] Zorg voor een betere aansturing op Vlaams niveau door de RTC-Stuurgroep en verbeter de samenwerking tussen de verschillende RTC's om het aanbod kwalitatief en kwantitatief te verbeteren.

[5] Pak de verkokerde benadering in de toegang tot opleidingen aan. Baseer de toegang tot cursussen en opleidingen op basis van de relevantie van verwervbare competenties, en niet op basis van een rigide sectorale indeling.

³ [SERV 28 februari 2022, Advies Optimalisatie Regionale Technologische Centra](#)

⁴ [advies VLOR](#)

[6] Betrek de landbouw- en visserijsector rechtstreeks bij de opmaak van de strategische en operationele doelstellingen van de RTC's. De SALV stelt vast dat er geen sectorale vertegenwoordiging in de RTC-Stuurgroep aanwezig is.

Bredere aanbevelingen ten behoeve van duaal leren in het landbouwonderwijs

[7] Werk drempels weg en vergroot zo de belangstelling in duaal leren bij land- en tuinbouwbedrijven en in de visserijsector. Het is een uitdaging om voldoende land- en tuinbouwers en reders te vinden die willen instappen in duaal leren. Een aantal drempels vloeien voort uit de beperkte capaciteit bij land- en tuinbouwondernemingen en rederijen om de nodige tijd te investeren in de mentoropleiding en de administratieve stappen. Daarom is het zaak om de mentoropleiding efficiënt te organiseren en de administratieve last te beperken. Het is verder ook zaak om ervoor te zorgen dat scholen essentiële basiscompetenties kunnen bijbrengen zodat die reeds bij aanvang van het duaal leren in bezit kunnen zijn van de leerling.

[8] Versterk de financiële ondersteuning van de huidige actoren die duaal leren inrichten. Gelet op de intense omkadering van duale leerlingen is het niet wenselijk om duale leerlingen minder sterk te laten doorwegen in de financiële ondersteuning van scholen. Versterk de ondersteuning voor de sectorale opleidingsinstellingen die instaan voor de erkenning van bedrijven als leerwerkplek en de duale opleidingen door scholen faciliteren zoals Eduplus en Alimento.

Extra werkingsmiddelen voor materiaalintensief secundair onderwijs

[9] Het is evident dat ook landbouw- en visserijopleidingen binnen het secundair onderwijs kunnen genieten van bijkomende werkingsmiddelen, gezien hun materiaalintensief karakter. Volgens de SALV kan het rigide hanteren van de laagste wegingsfactor voor duale leerlingen echter afbreuk kan doen aan de kwaliteit van de opleiding op school en de belangstelling bij scholen fnuiken om duaal leren aan te bieden (zie ook **[8]**)